

Uitnodiging Pachten van TBO's. Op naar een gelijkwaardige positie

Datum 9 november 2023

Locatie: Camping Koeksebelt Zwolseweg 13 Ommen

Aanleiding

Veel agrarische ondernemers pachten van Terrein Beherende Organisatie [TBO] zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten of landgoederen. De gronden waar een natuurdoel op zit is vaak essentieel voor de continuïteit van je bedrijf. In de praktijk blijkt dat er **geen gelijkwaardige positie** van de natuurondernemers is. De pachten zijn vaak van **korte duur en de beheersvergoedingen gaan naar de verpachters**. Binnen LTONoord is de werkgroep Natuurondernemers opgericht die zowel intern als extern meer aandacht vraagt voor de **ongelijkheid van deze pachters**.

Doel van de avond

Graag leggen wij u onze plannen voor en oogsten we **uw ervaring** met het pachten van TBO's. Want verdienen aan natuur door boeren is gewoon een must.

Programma

20.00 uur **welkom** en toelichting door Nico Verduin bestuurder regio West

Welkom door Gerda en Nico.

Nico schetst de kwetsbare situatie van pachten van TBO, in zijn persoonlijke ervaring met Staatsbosbeheer. Natuurbeheer is een onderdeel van je bedrijfscontinuïteit. Wat moet je doen om deze relatie met TBO's te verbeteren.

Er is veel herkenning bij de aanwezigen, er gaat veel geld naar mensen die er geen verstand van hebben. Een van de aanwezigen geeft aan dat het pachtcontract afloopt en moet bij open inschrijving opnieuw opteren naar het land. De verpachter wil graag dat hij het opnieuw gaat pachten maar vanwege het Didam-arrest wordt het steeds opnieuw aangeboden. Veel van de aanwezigen pachten gronden van Staatsbosbeheer, maar ook van de Provincie of het Waterschap. Een rentmeester van een landgoed is aanwezig; zij verpachten alleen landbouwgrond. Er is een korte kennismakingsronde gedaan.

20.15 uur **Presentatie focuspunten** door Gerda Kool, bestuurder afdeling Gooi, Vecht en Amstelseek

Sheet 2 Belang natuurondernemers

Op gebied van pacht loopt veel. In herziening van pachtstelsel zit een onderdeel natuurpacht. Daar willen wij ons als werkgroep op focussen. Rest valt buiten onze scope.

Sheet 3 Focuspunten

1. Vaak ontvangt de TBO de beheergelden en van de boeren ook nog de pacht.

2. GLB zit verschil in, sommigen mogen het bedrag houden. Wij vinden dat er niet voor niks de L van Landbouw in staat. Het geld hoort bij de boer.

3. Hoe lang duurt de pacht?

Korte pachttermijn past niet bij natuurontwikkeling. Het gaat over langjarige doelen bij natuurontwikkeling. In de lange termijn visie staat 25 jaar om te investeren. De verpachter wil van pachter af kunnen als die zich niet aan de afspraken houdt, voegt een deelnemer toe.

Het aanwezige Landgoed hoeft zich niet aan Didam-arrest te houden. Dit arrest is voor overheidsorganen.

4. Heeft men wel eens de monitoring of de doelen met de boeren besproken? Alle aanwezigen geven aan niet geïnformeerd te worden over de resultaten achteraf of vooraf mee te denken over natuurdoelen.

Als voorbeeld noemt Nico dat hijzelf vraagt zelf naar monitoring. Na 6 jaar pachten vindt er monitoring plaats, maar Nico hoort nooit of het goed gaat. Vaak weten de boeren wel wat hij wel/niet mag doen.

Een aanwezige geeft dat hij 18 jaar pacht en ditmaal heeft het stuk 4^e natuurdoeltype. Hij heeft nu allemaal types waardoor hij niet kan weiden in het voorjaar. Iedere keer worden er weer nieuwe natuurdoeltypes vastgesteld. Dit komt omdat er dan daar weer geld voor beschikbaar is. Een van de deelnemers heeft ook de cursus gevolgd van SBB. Door met elkaar te praten wordt het een stuk gezelliger tussen boer en natuurorganisatie. Vaak gaat het met beheerders wel goed. Kom je een stap hoger in de organisatie dan wordt het anders.

Een van de aanwezige is betrokken bij het gebiedsproces vanuit PPLG. Boeren vroegen zelf om gebiedsproces. Dit verloopt constructief.

Vergoedingensystematiek: geen inkomen. Agrarisch natuurbeheer is compensatie van gederfde opbrengsten. Nu wordt het een wedstrijdje wie welke pachtprijs. De maatschappelijke wens is meer natuur. In Landbouwakkoord stonden harde eisen van overheid, maar zachtgeld er tegenover.

Het gaat erom als je natuurinspanningen levert, dan mag je afgerekend worden op doelen. Wel in goed gesprek. Wat kan er wel? Ruim kader om als ondernemer mee aan de slag te gaan.

Punt 4 boven punt 3 zetten.

Opmerking aanwezige: Maatschappelijke wensen moet ook maatschappelijk betaald worden. Wij zitten vaak ook niet aan tafel bij de natuurafspraken. Beloning moet ten goede komen aan je bedrijf. Met een derde werken, fatsoenlijke compensatie voor natuurvergoedingen.

Het gaat veelal om het proces, vaak onderdeel van een gebiedsproces, hoe we met elkaar omgaan en het gaat om vertrouwen i.p.v. om wantrouwen.

Een aanwezige geeft aan geen feedback op monitoring van SBB te ontvangen. 20 jaar geleden gingen men samen het land in. Nu SBB zien ze niet meer.

Punt 5

Gebruiksvoorwaarden moeten passen in je bedrijfsvoering. In overleg samen hier naar kijken. Ga met elkaar om tafel. Doelsturing, daarop belonen. Daarmee maak je het simpeler.

Door een van de aanwezigen wordt Erik Petstra [opleiding Aeres Hogeschool voor NIL] genoemd. Hij begrijpt de balans tussen ecologie en economie. Grond moet ook geschikt zijn voor natuurdoeltype.

Sheet 4. Leidraad voor leden

Gerda legt uit wat we hier mee willen

Reactie van aanwezigen; Implementeren in PPLG, voor gebiedsprocessen van start gaan moet je hier al mee aan de slag. Voor dat gebiedsproces zou je al een checklist moeten hebben. Op korte termijn een collectief dat al in gesprek is met TBO's. Natuurakkoord. Leidraad voor PPLG. Ervoor al met TBO's daar gesprek al over hebben. Aanwezige vraagt hoe wil je belangen gaan vertegenwoordigen?

Nu is het chaos in elke provincie. Is onderdeel van GGA [GebiedsGerichte Aanpak] bureau? Wat wij met natuurondernemer hebben is onderdeel van GGA plan. Tot waar is het van ons, en tot waar laten we het ergens anders landen. Kader moet goed worden aangepakt. Op de kaders willen we meer op sturen. Aanwezige geeft aan er gaat meer gronden komen die nu nog landbouw zijn en straks natuur worden. Discussie over dat biologische boeren gronden eerder toegewezen krijgen.

Er wordt gesproken over data. Natuurmonitoring in je eigen gebied belangrijk.

Een tip van een van de boeren: Sander Turnhout 12 januari 2024 bij Aeres hogeschool. Gemeenschappelijk doel meer duidelijkheid .

20.30 uur **Oogst van uw verhaal**, discussie over Lobby LTO voor natuurondernemers

21.30 uur **samenvatting en afronding**

Afspraken/ beloftes

- Aanwezigen ontvangen verslag en presentatie van Gerda Kool van 9 november
- Aanwezigen ontvangen resultaat van de enquête die door hun als eerste is ingevuld
- Aanwezigen krijgen leidraad als concept om daarop te reageren
- De werkgroep houdt de aanwezige op de hoogte van de voortgang.

De werkgroep heeft op de website de volgende plek waaruit wij kunnen communiceren

[Natuurondernemers \(ltonoord.nl\)](https://ltonoord.nl)